STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

110. PLENÁRNE ZASADNUTIE 11. – 13. FEBRUÁRA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo (TTIP)

(2015/C 140/02)

Spravodajca: Markus Töns, poslanec krajinského snemu Severného Porýnia-Vestfálska

Referenčný dokument:

I. **VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. pripomína, že Európska únia (EÚ) znamená viac ako len čisto hospodárske spoločenstvo a je vnímaná skôr ako spoločenstvo hodnôt, v ktorom – tak ako je vymedzené aj v preambule Charty základných práv EÚ – stoja ľudia v centre jej diania, pričom EÚ prispieva k rozvoju spoločných hodnôt so zreteľom na rozmanitosť kultúr a tradícií národov Európy, ako aj na národnú identitu členských štátov a ich organizáciu štátnej moci na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

2. zdôrazňuje, že dohoda o TTIP by mohla poskytnúť veľmi potrebný stimul pre európske hospodárstvo a viesť k významnému rastu európskeho HDP, ako aj k vytvoreniu nových vysoko kvalitných pracovných miest;

3. pripomína, že dohoda o TTIP by mohla na oboch brehoch Atlantiku viesť k vytvoreniu záväzných pravidiel na všetkých úrovniach vlády až po miestne orgány, a teda by sa mohla vzťahovať na približne 820 miliónov osôb. Táto dohoda by pripravila pôdu pre budúce bilaterálne a multilaterálne obchodné a investičné dohody vrátane dohody o obchode so službami (Trade in Services Agreement – TiSA). Tieto rokovania majú teda kľúčový význam pre život každého občana v EÚ a USA, a preto by sa mali viesť spravodlivo a transparentne, pričom hlavný dôraz by sa mal vždy klásť na záujem občanov;

4. oceňuje, že v usmerneniach k rokovaniam sa potvrdzuje, že rokujúce strany majú právo prijímať, udržiavať a posilňovať opatrenia potrebné na to, aby sa mohlo pokračovať v plnení legitímnych spoločensky prospešných cieľov, ako je ochrana spoločnosti, životného prostredia a verejného zdravia, zabezpečenie integrity a stability finančného systému, snaha o väčšiu bezpečnosť a istotu pre občanov a propagácia a ochrana kultúrnej rozmanitosti;

5. poukazuje na to, že rokovania o transatlantickej dohode o voľnom obchode zahŕňajú oblasti, ktoré spadajú do právomoci všetkých vládnych a administratívnych úrovní vrátane miestnych a regionálnych orgánov, a so zreteľom na tento dôležitý miestny a regionálny rozmer dohody žiada Európsku komisiu, aby bol prizvaný do poradnej skupiny Európskej komisie pre TTIP (TTIP Advisory Group) ako orgán zhromažďujúci zástupcov EÚ na regionálnej a miestnej úrovni s cieľom zabezpečiť včasné zapojenie a účasť orgánov na miestnej a regionálnej úrovni na rokovaniach;

6. vyjadruje však poľutovanie nad tým, že Európska komisia doteraz nezačlenila Európsky výbor regiónov medzi členov tejto poradnej skupiny tak, ako to urobila so zástupcami organizovanej občianskej spoločnosti;

7. zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa zachoval súčasný, ako aj budúci manévrovací priestor členských štátov v oblasti regulácie, najmä pri stanovení ochranných noriem a službách všeobecného záujmu. Zaručenie manévrovacieho priestoru je nevyhnutné najmä pre subjekty poskytujúce verejnoprospešné služby, keďže tieto subjekty poskytujú služby, ktoré sú vo všeobecnom hospodárskom záujme. V tejto súvislosti taktiež zdôrazňuje zásadu o rešpektovaní regionálnej a miestnej samosprávy stanovenú v zmluvách.

8. odmieta návrh rozsiahlejšej regulačnej spolupráce, ktorá by obchodnému a investičnému partnerovi dávala v predlegislatívnej a legislatívnej fáze zákonodarného postupu na úrovni EÚ, členských štátov či miestnych a regionálnych samospráv privilegovanú možnosť pripomienkovať konanie alebo naťahovať legislatívny postup tým, že bude požadovať analýzy vplyvu tejto legislatívy na voľný obchod;

9. vyzdvihuje skutočnosť, že táto dohoda prospeje všetkým podnikom, bez ohľadu na ich veľkosť, najmä však MSP, ktoré nemajú k dispozícii potrebné finančné, právne a ostatné prostriedky na to, aby sa dokázali presadiť pri rozdielnych právnych predpisoch a ostatných prekážkach obchodu;

10. domnieva sa, že transatlantická dohoda o voľnom obchode (TTIP) by mohla byť príležitosťou na stimulovanie rastu a zamestnanosti v EÚ, pričom sa môže poskytnúť vzájomný prístup k trhu pre obchodovanie s tovarmi, službami, investíciami a pre verejné obstarávanie, a taktiež by mohlo dôjsť k odbúraniu regulačných predpisov a necolných prekážok obchodu;

11. so zreteľom na priemernú mieru colného zaťaženia vo výške 2 % poukazuje na to, že impulzy pre rast, ktoré očakáva najmä Európska komisia, by vychádzali predovšetkým z konvergencie regulačných predpisov a z odbúrania necolných prekážok obchodu;

12. poukazuje však na to, že v prípade dohody s takýmto globálnym dosahom existujú okrem príležitostí aj riziká a v tejto súvislosti dôrazne pripomína, že sa musí zabezpečiť demokratická účasť a právomoci miestnych a regionálnych orgánov;

13. víta závery Rady EÚ zverejniť mandát na rokovania o TTIP, ale vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa to uskutočnilo niekoľko mesiacov potom, ako unikli informácie na internete, a taktiež nad tým, že reštrikcie týkajúce sa mandátu na rokovania sú rozsiahle. Tieto reštrikcie by sa mali obmedziť, aby verejnosť mala lepší prístup k informáciám o stave rokovaní.

14. taktiež poukazuje na to, že so zreteľom na rozsah dohody medzi EÚ a USA musí byť za každých okolností zaručená demokratická kontrola rokovaní, a preto žiada Európsku komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že rokovania sa budú viesť čo najtransparentnejšie. Konkrétne to znamená, že sa budú zverejňovať všetky zásadné dokumenty a rokovacie usmernenia sa budú podľa možností bez obmedzení, včas a zrozumiteľným spôsobom prezentovať miestnym a regionálnym orgánom, príslušným spoločenským skupinám, ako aj všetkým občanom EÚ. Víta v tejto súvislosti skutočnosť, že členské štáty, ktoré o zverejnení dokumentov z rokovaní o obchodnej dohode rozhodujú na základe jednomyseľnosti, poverili začiatkom januára 2015 Európsku komisiu, aby zverejnila prvé ponuky zo strany EÚ k viacerým oblastiam;

15. zdôrazňuje, že v prípade TTIP ide o zmiešanú dohodu, s ktorou musí súhlasiť aj Európsky parlament a musí ju ratifikovať aj všetkých 28 členských štátov Európskej únie, čo si môže v súlade s právnym usporiadaním príslušného členského štátu vyžadovať nielen súhlas národného parlamentu, ale prípadne aj súhlas vlád, parlamentov alebo snemovní na regionálnej úrovni;

16. navrhuje, aby sa do dohody medzi EÚ a USA začlenila aj klauzula o jej prehodnotení, aby sa v prípade potreby dal zhodnotiť účinok uzatvorených dohôd a bolo možné ich prípadne zmeniť;

17. vyzýva Komisiu, aby sa zasadzovala za začlenenie zásady pozitívneho zoznamu do dohody TTIP a odmieta zásadu negatívneho zoznamu a takzvané západkové doložky (ratchet clauses);

18. domnieva sa, že vysoká úroveň európskych ochranných noriem, ktoré existujú pre občanov v Európskej únii, sa musí v maximálnej miere chrániť ako výdobytok, a žiada, aby sa v žiadnom prípade neznižovala úroveň zákonných noriem zavedených v členských štátoch EÚ, napr. v oblasti ochrany života, bezpečnosti výrobkov, v oblasti zdravotnej, sociálnej, environmentálnej, klimatickej, potravinovej ochrany a ochrany zvierat, alebo v oblasti ochrany spotrebiteľov a ochrany údajov, duševného vlastníctva, ako aj práv pracovníkov, a aby sa naopak vyvíjalo úsilie na ich zlepšovanie a stabilné poskytovanie verejných služieb. Podporuje názor, že právo na reguláciu týchto dôležitých oblastí musí zostať v rukách príslušných inštitúcií na európskej alebo národnej úrovni;

19. žiada, aby sa partneri pri rokovaniach zasadzovali za zlepšovanie týchto noriem, a prípadne aj za prevzatie resp. uznanie príslušných prísnejších ochranných noriem partnerskej krajiny, a okrem toho žiada, aby sa v budúcnosti tieto ochranné normy mohli bez obmedzenia optimalizovať a mal by sa zaviesť mechanizmus, ktorý ich bude prispôsobovať na základe najnovších vedeckých poznatkov;

20. zdôrazňuje, že zásada predbežnej opatrnosti je jednou zo základných zásad, ktorými sa riadi európska politika v oblasti ochrany životného prostredia, zdravia a ochrany spotrebiteľov a na jej základe sa koná včas a preventívne, s cieľom zabrániť ohrozeniu zdravia ľudí, zvierat a rastlín a poškodeniu životného prostredia. V tejto súvislosti poukazuje na to, že transatlantická dohoda o voľnom obchode nesmie mať za účinok, že sa oslabí zásada predbežnej opatrnosti platná v EÚ, a to najmä v oblasti ochrany životného prostredia a zdravia, potravinovej bezpečnosti a ochrany spotrebiteľov;

21. taktiež opakovane konštatuje, že by sa mali doriešiť všetky dôležité podrobné otázky dohody, a nesmie dôjsť k žiadnemu dodatočnému prenášaniu regulačných otázok – s obchádzaním demokratického legislatívneho procesu – na špecificky zriadené skupiny odborníkov;

22. vyjadruje poľutovanie nad tým, že globálne sledovanie, dekódovanie a vyhodnocovanie elektronickej komunikácie spravodajskými službami, okrem iného Agentúrou pre národnú bezpečnosť USA (NSA), ako aj spriatelených spravodajských služieb krajín EÚ, má trvalo negatívny účinok, pokiaľ ide o dôveru európskych občanov v záväzné medzinárodné normy pre ochranu údajov, a preto žiada, aby zmluvné strany zaručili právo na ochranu súkromia a zabezpečenie slobody a práv občanov, a to aj na internete;

23. dôrazne žiada, aby rokovania o TTIP boli spojené s uzavretím komplexnej dohody o ochrane údajov medzi EÚ a USA;

24. poukazuje na to, že právne predpisy EÚ (acquis communautaire) záväzne upravujú ustanovenia v oblasti noriem Medzinárodnej organizácie práce (MOP), ako aj ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a bezpečnosti výrobkov, a v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je výslovne stanovené dodržiavanie základných pracovných noriem MOP a smerníc OECD pre nadnárodné podniky, a to aj pokiaľ ide o následné rokovania o TTIP;

25. nesúhlasí s tým, aby boli súčasné a budúce práva na ochranu zamestnancov, napr. právo na spolurozhodovanie, podnikové stanovy a ďalšie práva na ochranu zamestnancov, v rámci TTIP označované za netarifné obchodné prekážky. V právomoci členských štátov musí zostať aj regulácia trhu práce, systémy sociálneho zabezpečenia, nezávislosť kolektívneho vyjednávania, sloboda združovania, právo na štrajk, minimálna mzda a kolektívne zmluvy jednotlivých členských štátov;

26. víta skutočnosť, že v rokovacom mandáte EÚ sa uvádza, že „v súlade so ZFEÚ, a najmä protokolom č. 26 o službách všeobecného záujmu, a s prihliadnutím na záväzok EÚ v tejto oblasti vrátane GATS, by sa mala zachovať vysoká kvalita verejných služieb EÚ“. V tejto súvislosti však poukazuje na spoločné ustanovenia Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), podľa ktorých „Únia rešpektuje rovnosť členských štátov pred zmluvami, ako aj ich národnú identitu, obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch *vrátane regionálnych a miestnych samospráv*“ (článok 4 odsek 2 ZEÚ);

27. v zásade zdôrazňuje, že miestne a regionálne a miestne samosprávy musia mať zabezpečené právo rozhodovať o svojej vnútornej organizácii, čo je jednou z kľúčových oblastí práva obcí na samosprávu, a že podľa miestnych daností a na základe vôle miestnych voličov musí byť naďalej možné neobmedzene vrátiť komunálnej úrovni právomoci v oblasti verejných služieb, t. j. možnosť kedykoľvek poskytovať verejné služby prostredníctvom vlastnej verejnej ustanovizne, a to aj keď už prebehla privatizácia tejto služby;

28. dôrazne pripomína, že mandát Komisie viesť rokovania nepresahuje ústavnoprávny rámec, čo znamená, že sa musí rešpektovať ochrana tých záležitostí, ktoré členské štáty považujú za záležitosti všeobecného záujmu;

29. pripomína, že v rokovacom mandáte EÚ sú v súlade s bodom 20 služby poskytované pri výkone verejnej moci vylúčené z rokovacieho mandátu a požaduje, aby bolo jasne uvedené, že tým sú z rokovaní vylúčené služby, ktoré sú v rámci judikatúry príslušných zmluvných strán alebo jedného príslušného člena stanovené ako výkon verejnej moci;

30. žiada objasniť, či verejné služby, na ktoré sa odkazuje v článku 19 rokovacieho mandátu EÚ, sú tie, ktoré podľa judikatúry príslušných zmluvných strán alebo jedného člena podliehajú špecifickým regulačným režimom alebo sa vyznačujú špecifickými požiadavkami, ktoré sa kladú na poskytovateľov služieb na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni v zmysle všeobecného záujmu. Patrí sem napr. zásobovanie vodou a energiou, úprava odpadových vôd a likvidácia odpadu, záchranné služby, služby zdravotnej a sociálnej starostlivosti, miestna verejná doprava, bytová výstavba, urbanizmus a rozvoj miest;

31. vyzýva Komisiu, aby v súlade so znením bodu 19 rokovacieho mandátu EÚ pre verejné služby presadila horizontálne oslobodenie od povinností zásady prístupu na trh a tuzemského posudzovania a so zreteľom na verejné služby ďalej žiada presadiť výhrady pre všetky odvetvia a všetky súčasné a budúce opatrenia pre zmluvné strany, obmedziť počet služieb a poskytovateľov služieb, uložiť poskytovateľom služieb osobitné povinnosti a regulovať poskytovanie týchto služieb v zmysle všeobecného záujmu;

32. poukazuje na to, že nepovažuje za potrebnú rozsiahlejšiu liberalizáciu najmä v oblasti vzdelávacích služieb so zmiešaným verejno-súkromným financovaním, okrem iného v oblasti predškolského vzdelávania, školského a vysokoškolského vzdelávania a v oblasti vzdelávania dospelých a odbornej prípravy, keďže multilaterálna dohoda GATS v oblasti služieb už obsahuje rôzne záväzky týkajúce sa liberalizácie;

33. víta správu Európskej komisie o verejnej konzultácii, ktorú otvorila v súvislosti s mechanizmom urovnávania sporov medzi investorom a štátom (ISDS). Výbor zastáva názor, že je to ďalší dôležitý príspevok, pokiaľ ide o úsilie USA a Komisie, aby rokovania o TTIP prebiehali transparentnejšie a aby obaja partneri konzultovali s mnohými zainteresovanými stranami. Dôrazne odporúča, aby Komisia, so zreteľom na 150 000 odpovedí, ktoré o. i. potvrdzujú jasný odmietavý postoj voči mechanizmu urovnávania sporov medzi investorom a štátom, bezpodmienečne zohľadnila výsledky tohto konzultačného postupu vo svojom záverečnom hodnotení príslušného ustanovenia dohody. Okrem toho víta, že nová Komisia nebude akceptovať obmedzenie judikatúry súdov v členských štátoch EÚ prostredníctvom osobitných dohovorov pre spory investorov a že právny štát a rovnosť pred zákonom musia platiť aj v tejto súvislosti;

34. dôrazne podporuje Komisiu v predkladaní ďalších návrhov na zlepšenie transparentnosti a spravodlivosti ISDS;

35. upozorňuje, že predpisy o ochrane investícií a mechanizmy urovnávania sporov medzi investormi a štátom medzi EÚ a USA, ktoré obchádzajú riadne súdy, sú spojené s vysokým rizikom, a preto je vhodné od nich upustiť. Transatlantická dohoda o voľnom obchode nesmie narušiť európske právne predpisy. Očakáva, že manévrovací priestor Európskej únie, ako aj parlamentov a vlád členských štátov bude zaručený a tým aj demokratické možnosti občanov ovplyvňovať dianie, a že investičné spory sa budú riešiť pred národnými súdmi;

36. zdôrazňuje, že demokraticky legitímne a administratívne opatrenia prijaté v súlade so zásadami právneho štátu nemôžu byť spochybňované rozhodcovskými súdmi, najmä pokiaľ ide o retroaktívne žiadosti o náhradu škody, a že opatrenia na ochranu investícií, ktoré sú obsiahnuté v dohode TTIP, nesmú v žiadnom prípade viesť k priamemu ani nepriamemu narušeniu práva štátu na reguláciu;

37. poukazuje na to, že právne normy týkajúce sa verejného vlastníctva sporiteľní a regionálnych bánk nesmú byť spochybnené v TTIP ani v žiadnej inej obchodnej dohode EÚ. Príslušné právne úpravy nepredstavujú ani prekážku vstupu na trh, ani žiadnu diskrimináciu;

38. poukazuje na to, že pre uchádzačov z USA je v súčasnosti v Európskej únii dostupných už 85 % verejných obstarávaní, pre uchádzačov z EÚ je to však v USA len 32 % verejných obstarávaní, pričom tento nepomer navyše sťažuje systém dobrovoľnej účasti, ktorý uplatňujú jednotlivé štáty USA, a preto by táto dohoda mala podporovať rovnosť príležitostí pre obe strany, čo umožní najmä európskym malým a stredným podnikom prístup k verejnému obstarávaniu v USA;

39. zdôrazňuje, že normalizačné aspekty právnych predpisov EÚ o verejnom obstarávaní sa nesmú spochybňovať v tom, ako sa prejavujú najmä pri uplatňovaní na miestnej a regionálnej úrovni, napr. pokiaľ ide o zohľadnenie dodržiavania pracovno-právnych a sociálnych noriem a noriem týkajúcich sa kolektívnych zmlúv, ekologického verejného obstarávania alebo zohľadnenia malých a stredných podnikov, ktoré zabezpečujú, že zadanie verejnej zákazky najvhodnejšiemu uchádzačovi okrem ceny náležite zohľadní aj iné kritériá, ako sú sociálne aspekty a aspekt udržateľnosti;

40. pripomína Komisii, aby pri rokovaniach o Transatlantickom partnerstve pre obchod a investície (TTIP) venovala veľkú pozornosť normám ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci;

41. poukazuje na to, že sa musia zaručiť výnimky z pravidiel EÚ v oblasti verejného obstarávania, tak ako sú v súčasnosti stanovené v rôznych smerniciach o verejnom obstarávaní a o koncesiách (prahové hodnoty, interné obstarávanie, spolupráca medzi obcami, odvetvové výnimky, ako sú výnimky pre odvetvie vodného hospodárstva alebo záchranných služieb);

42. víta skutočnosť, že v dohode o voľnom obchode EÚ bude prvýkrát venovaná samostatná kapitola malým a stredným podnikom a že cieľom TTIP je uľahčiť MSP prístup na príslušný trh, ako aj ich obchodovanie a investičnú činnosť na oboch brehoch Atlantiku, a to najmä odstránením necolných prekážok, ktoré sú pre MSP osobitne zaťažujúce, zvýšením právnej istoty, najmä pre MSP v sektore služieb, a posilnením a ochranou práv duševného vlastníctva, čo bude prínosom aj pre tieto podniky;

43. obáva sa, aby z dôvodu rozdielnych noriem v oblasti ochrany životného prostredia, sociálnej ochrany zamestnancov, verejnej podpory, patentových postupov a energetiky nedochádzalo k odlivu výrobných a ďalších činností jednotlivých firiem z regiónov EÚ do USA vzhľadom na nižšie náklady napr. na energie, dotácie pre obnoviteľné zdroje, emisie CO_2, sociálne normy pre zamestnancov, ale tiež čo sa týka výskumu a vývoja vzhľadom na rýchlejšie patentové postupy a pod;

44. zdôrazňuje, že najmä pre MSP sú clá, nadmerné administratívne požiadavky, ako aj náročné audity a spôsoby preukazovania zhody spojené s neúmerným zaťažením a nákladmi, čo často vedie k tomu, že sa odmietne obchod s partnermi z USA. V Európskej únii pôsobí viac ako 20 miliónov MSP, ktoré poskytujú dve tretiny pracovných miest v súkromnom sektore. V dôsledku plánovaného odstránenia colných a necolných prekážok brániacich v prístupe na trh a obchodu by sa pre MSP zlepšili ich príležitosti na vývoz, to znamená, že by vzniklo viac pracovných príležitostí;

45. potvrdzuje, že v Európe že je väčšina členských štátov proti pestovaniu, dovozu a spracovaniu geneticky modifikovaných organizmov (GMO);

46. žiada, aby sa zabezpečilo, že v poľnohospodárskom sektore budú stanovené osobitné predpisy, podľa ktorých nebude možné dovážať niektoré výrobky do EÚ. Vzťahuje sa to najmä na výrobky, ktoré nezodpovedajú ustanoveniam smernice EÚ o označovaní, produkty, ktoré obsahujú GMO alebo sú z nich vyrobené, zvieratá, ktorým sa podávali rastové hormóny, a uvádzanie na trh potravín z klonovaných zvierat. To isté platí pre potraviny ošetrené látkami, ktoré sú v EÚ zakázané, alebo potraviny, ktorých zložky nie sú riadne uvedené na obale;

47. zdôrazňuje, že agrobiodiverzita je základom výroby potravín a poukazuje na to, že plánovaná dohoda TTIP nesmie viesť k obmedzeniu starých osív a ochudobneniu našich tradičných plodín, ani k obmedzeniu veľmi kvalitného a ekologicky zameraného poľnohospodárstva;

48. žiada, aby sa vypracovala osobitná kapitola o zemepisných označeniach s cieľom zachovať európske normy a určiť pravidlá na ochranu zemepisných označení v oboch právnych systémoch, ako aj systém vzájomného uznávania európskych a amerických označení, o. i. prostredníctvom špecifických ukazovateľov generického využívania názvu výrobku a/alebo miesta jeho výroby;

49. dôrazne poukazuje na to, že členské štáty, regióny a obce musia mať aj naďalej možnosť prijímať akékoľvek regulačné a finančné opatrenia na ochranu alebo podporu kultúrnej rozmanitosti, slobody a plurality médií, a taktiež na zachovanie alebo rozvoj audiovizuálnych a iných príslušných služieb, aby slúžili demokratickým, sociálnym a kultúrnym potrebám každej spoločnosti, bez ohľadu na použité technológie alebo distribučnú platformu. Kompetencie členských štátov v oblasti kultúry a médií majú zostať zachované tým, že sa v mandáte na rokovania udelí na oblasti kultúry a médií jasná výnimka;

50. dúfa, že sa rokovací partneri vzhľadom na celosvetový účinok dohody o voľnom obchode vyslovia za spravodlivé a udržateľné obchodné pravidlá, ktoré nebudú brániť v obojstrannom úsilí EÚ a USA vyvíjanom v oblasti rozvojovej politiky zameranej na zlepšenie situácie v rozvojových krajinách, ale že tieto rokovania sa budú viesť v duchu globálnej zodpovednosti a solidarity s rozvojovými krajinami;

51. zdôrazňuje, že je potrebné zhromažďovať, analyzovať, hodnotiť a spravovať rozsiahle a porovnateľné údaje, ktoré odhadnú resp. preukážu účinok TTIP na regionálnej a miestnej úrovni, s osobitným dôrazom na najvzdialenejšie regióny, aby budúce štatistické a ekonomické prognózy boli presnejšie, a taktiež zdôrazňuje, že je potrebné zverejniť príslušnú vedecky podloženú štúdiu.

V Bruseli 12. februára 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA